

licht en
ste voor-
eken hier

met de
moet dit
oeten wij
voorwaar-
planeten-
onregel-
lijke zon?
is gelijk
tame ver-
volgd door
ervakle."

eens ver-
hite om
nueu kan

ze nicuwe
aan den
en gevon-
of in den
t verdient
nariot, dat
en op welk
in nauw
amelijk in
" En de
dit hoofd-
t grootste
ddeljk in

f te leiden
rtoe is het
t het groot
g te klein.
klijke, dat
allen nabij
feit — ge-
heer Wal-
n met ge-
het middel-
r krachten
vinden, die
an het orga-
zijn.

id de plaat-
het middel-
erschillig is
leven, maar
agt. Zoodra
verwijderen
het sterren-
heij naar
rwermen en
toestanden
a de moge-
g schijnen
leerd juist
rde, die be-
wenicht der
wordt ge-
eling en in-
onafwijsbare

belen.

in door Da.
t. De Delft / t.
MAN,
vingmeester.

imelens geeft
e brieven, die
le opmerkingen
a een reis door

kerkelijke leven
ok onze lezers
k, waartoe de
en belangrijk
en blik in het
deze Kerk te

Mej. K. van
aal te Peters-

tersburgs plei-
den indruk van
at, in lijnen en
a is boven wat
ajusturen, mas-
ke zekere som-
a van 't Russi-
inworstelen —
hgedom de St.
kkelend twigen,
rustend op de
uw van graniet
den ganschen
zijn geweldige

asieve eenheid
e lucht schitte-
hooren bij den
bouw de Rus
de vijf koepels,

an symbolische
oepel zou Chris-
daaromheen de

indrukwekkend
nietken trappen
— bijna even-
rijke Finisch gra-
brons, naar het

sterker nog, de
gebouw aan de
en ons heen en
os. En waar de
il en rondboog,
rand weelde en
ver en brons, de
id-keurig mar-
fonkel van dai-
en op de zwa-
sche kerk. Het
als ten onrecht
te kerk kent ze
Roomse kerk,
Roomse kerk
se kerk hen
leen het strenge,
handen geschild-
id, de kleedren,
in van goud of
als reliëf — en
wordt, overda-
in allerlei kleur,

De bouw van deze prachtige Kathedraal heeft bijna dertig jaren gekost! Een som, die onze Westersche beinen en beinen doet duizelen!

Om de inwendige inrichting van het gebouw en den dienst, die er verricht wordt, enigermate te begrijpen, moeten wij voor oogen houden, wat de Russische kerk hiernaede bedoelt.

De bouw der Russische kerk bedoelt te zijn een navolging van den Israëlietischen tempel in het Oude Testament; de dienst een voortzetting van den offerdienst te Jeruzalem. Beide zijn dus een gedurige miskenning van de algemeenschap van het werk van Christus, dat de gansche symboliek van den Israëlietischen tempeldienst heeft verklaard en opgevoerd — en niet minder van de uitdrukkelijke waarschuwingen, waarmede Paulus de Galaten en de Hebrëen, die tot dierfelde zonde neigden, vermaand en bestraft heeft.

De Russische kerk bestaat in haar bouw uit twee deelen: een groot „voorhof“ voor het volk en een klein „heilijg“ gedeelte, waartoe alleen de priesters toegang hebben, en waar voor de oogen van het gansche volk de dienst verricht wordt. De wand, die scheiding maakt tusschen het voorhof en het Heilige (om deze benaming, en nu eens te gebruiken) is geheel bedekt met icoons en heet icoonast, d. w. z. wand met afbeeldingen van heiligen, schilderen, d. w. z. deuren, van goud en edelgesteenten schitterend, in de icoonast, geven toegang tot het Heilige daarrachter. De middelste deur is de grootste en heet de „hoofddeur“ of „heilijghe deur“. Achter deze heilige deuren hangt een „voorbegel“. De heilige ruimte achter de icoonast heet „altaris“. Hier bevinden zich allerlei zeer kostbare en bijzonder heilige voorwerpen, die bij den dienst gebruikt worden. Ten eerste een altaar, waarop o. a. een prachtig gebouwen en met kostbare edelgesteenten versierd Evangelie — voorts een tafel, die herinnert aan de gouden tafel der toonbrooden in het Heilige — gouden schalen, wiero kvaten, enz. Hier worden ook de heilige boeken en de kostbare gewaden der priesters bewaard. In de „altaris“ is het hoogaltaar van wit marmar, waarop een verguld silveren afbeelding van de Kathedraal staat. Alles wat voor den dienst gebruikt wordt, is van goud of silver, geschenken van leden der keizerlijke familie.

Al deze oogverblindende heerlijkheid en pracht aanschouwt het volk van verre door de prachtige, voor den dienst geopende deur tusschen de schitterende icoonast. Om hoog hierboven prijkt, reusachtig groot, een seldzaam mooschildering op glas, de opstanding van Christus voorstellend. Aan den dienst nemen uitsluitend deel de daarvoor bestemde en gewijden: de priesters. Voor alreerst oogt naar verrichten zij hunne symbolische handelingen, besongen of door henzelf of door een viertalstemmigen mannenkoor, dat vóór de icoonast staat. Bij duizendtallen staat het volk in de ontzaglijke tempelruimte, stil toezien en luisterende naar het mysterieus en heerlijk, dat daar in de van goud en edelgesteenten en kaarslicht schitterende vertoeren voor hen vertoond en gezongen wordt. Niemand zit in de Russische kerk; allen, tot de aanzienlijken en hoogstegeplaatsten toe, staan. Zelfs voor den Keizer en de Keizerin wordt geen uitzondering gemaakt. Er is een afzonderlijke, door een troneemal overdekte plaats voor hen, maar het is geen zetel, een staanplaats. Edelen en aanzienlijken, onden van dagen, moeders met kleine kinderen, allen woen den dienst, die soms langer dan twee uur duurt, staande bij.

Het is zoo gemakkelijk, zoodra wij een andere kerk binnentreden, dingen, die men hoort of ziet, of te keuren. En zeker is dit goed ook. Wie niet durft af te keuren, heeft geen beslissende overtuiging en wie geen beslissende overtuiging heeft kan geen goed Christen zijn. Maar toch geloof ik, dat wij zelfs in de verst afgezonderde kerk nog dingen kunnen vinden, die ons beschaamd maken. Hoe menig is bij ons den heelen Zondag uit zijn huize, omdat hij in de kerk „maar een staanplaats“ heeft kunnen krijgen, of erger nog, gaat maar weer naar huis, want twee uur staan, dat is niet te doen.“ En hier, in Rusland, wordt het nooit anders gedaan! Van klein kind af, want de Rus is aan, hij weet niet beter of „t hoort zoo, en zoo“ telt zekers zeer onoverbiedig vinden, onder den dienst op een stoel te gaan zitten!

Het volk zingt en bidt niet. Alleen als er in den dienst een gebed wordt uitgesproken, en dit geschiedt onophoudelijk, dan slaan zij een kruis, langzaam, plechtig, met breed gebaar, lang niet zoo haastig en vluchtig als de Roomschen dit plegen te doen. Terwijl zij een kruis slaan, buigen zij, soms knielen zij neder, en buigen dan het hoofd geheel ter aarde, zoodat het voorhoofd de steenen aanraakt. Een Oostersche buiging, waarvan wij ook gedurig in de Schrift lezen. B. v. in Gen. 18, waar verhaald wordt van het bezoek der drie Engelen aan Abraham; Hij liep hun tegemoet en „hong zich ter aarde“. En in het volgende hoofdstuk, waar de twee Engelen te Sodom komen, staat: „En als Lot hen zag, stond hij op hun tegemoet en „hong zich met het aangezicht ter aarde.“ En als Bileam eindelijk den Engel des Heeren ontdekt, staande in den weg niet zijn uitgetrokken tward in de hand, dan, zoo lezen wij in Numeri 22 vs. 31, meigde hij het hoofd en „hong zich op zijn aangezicht“. In het half Oostersche Rusland is deze buiging bewaard gebleven, en in de Russische kerken kan men haar, gedurende den dienst, nog gedurig zien verrichten.

Nog een merkwaardigheid in de Russische kerk is het ontbreken van alle instrumentale muziek. Geen orgel wordt gebruikt. De prachtige viertalstemmige kooren werken zonder de breede gewelven zonder enige begeleiding: een heilige mengeling van geluid, rustend op het kerkorgel, danent der zware basen en hoog uitklinkend in het onbeschrijfelijk lieflijk gezang van de sopraanstemmen der kleine koorjongens. Als een gezang van bovenaardsche heerlijkheid, zoo treft dit koorgezang het oor van den vreemdeling, die voor 't eerst den drempel eener Russische kerk overschrijft.

En het volk luistert stil toe in eerbiedig genot. De gewijde gezangen van de Kerk, die het lief heeft en vereert, waarmede het reeds van zijn kindische dagen af vertrouwd werd, zijn niet alleen de dragers en vertolkers van zijn diep, mystiek-religieus gevoel, maar geven het tevens een groote genieting in het tijdelijk. Het Russische volk is in „hooge mate muzikaal, en niet alleen de woorden, die gezongen worden, spreken hem toe, maar hij verstaat ook de taal van het „Lied ohne Worte“, de heerlijke melodien, die van voor de icoonast opgaan en den ganschen stempel“ vervullen met haar wonderlijk lieflijk geluid.

Ik zeide u reeds, dat de Russische kerk bedoelt een voortzetting te geven van den Oud Testamentischen eeredienst. Zoo is de wierook, die gebrand wordt, ook altijd een opvolger van het gebed aan Aäron gegeven, dat hij op het reukaltaar iederen morgen en iederen avond welriekende specerijen moest aansteken „tot een gedurig reukwerk voor het aangezicht den Heeren.“ En de groote betekenis van den dienst zelf is volgens hun eigen getuigenis een gedurige herhaling van de groote daad der liefde, die voor ons voltrokken werd, „n. v. de offerande van Jezus Christus. Alsof daar niet geschreven stond, dat Christus met „steenvoetende in ewigheids volmaakt heeft deden, die geheligd worden!“

Het vervolg geven we een volgend maal.

Officiële Berichten.

Woensdag 14 Dec. jl. vierde de Welerswaarde heer Da. Joh. S. Langen, in het midden zijner gemeente, de Gereformeerde Kerk te Gouda B. zijn 12½ jarig ambtsfeest.

Eenige weken te voren had zich eene commissie gevormd onder voorzitterschap van den heer B. A. Burger, welke zich ten doel stelde ter herdenking van dit feest, een plechtige ure van samenkomst der gemeente met haren uileederen herder te organiseren. Een

damescomité bijverde zich door het insamelen van bijdragen om den leeraar een steffelijk bijk van hoogachting en dankbaarheid te vereeren.

Woensdag nu vulde een groote schare het vriendelijk kerkgebouw, in welker midden de jubilaris met zijn gezin en familie bad plaats genomen.

Na opening door den Voorzitter van het comité, stegen in lofzang, psalm 68 : 10, en gebed, en door het lezen van Gods Woord, psalm 103, de feesttonen naar den troon van den Heere, den Koning zijner kerk.

In eene schoone rede herdacht de heer H. M. Derksen het leven van den predikant en vertolkte de blijdschap, die op dezen dag in het hart der gemeente leefde. Tevens bood hij het prachtig huldeblijk, een sierlijk Amerikaansch huisorgel, aan.

Da. Langen bedankte vervolgens allen, die tot deze feesture medegewerkt hadden en thans vereenigd waren om met hem en zijn gezin God te loven en te prijzen voor Zijne rijke zegeningen.

Een zangkoor onder leiding van den heer J. Pieterman Moens, hoofd der Vrije Geref. School, luisterde de plechtigheid op met een drieliet verdienstelijk uitgevoerde nummers, ter wij de organist der gemeente, de heer P. J. van der Wolf, met een tweetal prachtige nummers de kracht en de lieflijkheid van toon van het geschenk der gemeente deed bewonderen.

Nadat de gemeente haren leeraar psalm 121 : 4 had toegezongen, eindigde Da. Langen deze plechtige stonde met dankzegging.

Aan alle Gereformeerde Kerken:
aan alle leden der Kerken en
aan alle vereenigingen, die de konst van Gods
Koninkrijk liefhebben en begieren.

Zeer geliefden in den Heere!

Dat een schrijven van Deputaten voor Inwendige Zending en Bijbelcolportage in N. Brabant en Limburg een oogenblik, onder uwe vele zaken, uwe aandacht vraagt, zult gij niet kunnen euvel duiden, zoo gij ons schrijven ernstig wilt lezen en overwegen.

In het September Nummer van het „Zendingsblad der Geref. Kerken“ schrijft Da. J. D. v. d. Munnik: Zouden er, met name in het Zuiden des lands, geen kerken zijn, die hierop willen attenderen? Wat daarmede aan de Zuidelijke Kerken wordt aangeboden, is: De school van Broeder R. J. Horstman op Java, Oost Indië.

En hoe heerlijk zou het ons zijn, te kunnen zeggen: „Lieve Broeder! hier hebt gij onze hulp; wij zijn gereed“. Maar helaas!

Wij kunnen niet.

Met de hand op het hart voor 't oog des Alwetenden en met een zeker gevoel van jaloeziesheid zeggen wij dit.

Want wij zien andere Kerken in ons Vaderland, zoo rijk door den Heere gezegend en in zoo gunstige omstandigheden, dat zij nabij en rondom niet meer behoeven te arbeiden.

En zoover zij Brabant's Kerken nog niet gekomen.

Integendeel.

De Provinciën N. Brabant en Limburg maken slaam 2, van de oppervlakte van ons Koninkrijk uit; zij hebben 1/3 deel van alle inwoners van Nederland. En onder die 806.000 zielen, zijn slechts 11.000 van Gereformeerden huize!

Zoo klein eene provincie op Kerkelijk gebied?

Nog niet zooveel als Amsterdams Geref. Kerk, half genomen? 't Verwondert ons daarom ook niet zoo zeer, dat er een stem opgaat, om deren „Benjamin onder de stammen“ maar nit te delgen van den Kerkelijken aardbodem en over te schrijven bij andere provincien.

Maar — zoo deed men oudtijds met Benjamin niet. (Richteren 21)

En is er zelfs aan Brabant's kerken eenig verwijt te doen? Eenige nalatigheid te veroordeelen?

Lieve Broeders! Als Amsterdams Kerk (de Gereformeerde Kerk van Amsterdam nl.) precies zooveel deed als Brabant en Limburg, zouden er in onze Hoofdstad 38 predikanten worden onafhouden (wij zeggen dit niet als een verwijt maar bij vergelijking) en zou daar voor Vrije Universiteit en Theol. School samen nog de helft meer dan nu moeten gecolleeerd worden.

Wij zullen verdere vergelijkingen sparen, en nog maar alleen bijvoegen, dat die 28 Kerken, behalve voor hulpe. Kerken, Eermt, Heidenzending etc. per jaar voor de Inwendige Zending opbrengen aan omslag en collecte / 826.30, behalve nog een groot cijfer aan particuliere bijdragen uit N. Brabant.

En nu eene gewetensvraag.

Aan wie de oorzaak, dat Brabant en Limburg bevolking voor meer dan 2, nog in de Roomse kerk leeft? Kunnen de Kerken van Nederland de handen in onschuld waschen, en zeggen: Daaraan ben ik niet schuldig!

Wij willen U zelve laten oordeelen.

De landen van N. Brabant waren grooten deels, vóór Napoleons tijd, zoogenoemde Generaalslanden, d. i. zij hadden geen gewestelijk bestuur, geen „Staten“, maar stonden rechtstreeks onder onze Algemeene Staten.

Het waren: Staatsbesittingen.

Nu meenden onze Hervormde Staten Generaal, dat men iets tegen den Roomschen Godsdienst moest doen en het hun plicht was daarvoor te zorgen.

Men nam dan ook de groote kerken den Roomschen af, om die te bestemmen voor den Gereformeerden Godsdienst en de Roomschen mochten in de meeste plaatsen slechts in „schuurkerken“, d. i. die niet 't uiterlijk van een kerk gebouw hadden, vergaderen. Ook zonden de Staten voor predikanten zorgen en die bezorgden dat was veel! Maar ach! wat werd naar de meeste, zwakste plaatsen van Brabant gezonden! Precies als destijds naar de Oost; mannen, die in hun eigen kerk niet meer konden gehandhaafd worden! Vele kerken hier werden 't laatste station voor de onttrekking uit den dienst.

Wat dat bevoorliefd?

Hebben Nederlands Kerken oude schuld aan Luth. die zeer was (— wij erkennen dat —) dan zeker vooral niet minder een oude schuld aan N. Brabant, dat nabij was.

Ernstig werd het nooit gevangenisloos.

En nu heeft het den Heere behaagd ook het volk zuidelijk van de Maas en „Beneden Moerdijk“ niet geheel te verlaten. Het licht der Gereformeerde leer is er nog en het geeft schijnsel. Het zaad, met beperkte hand gestrooid, draagt vrucht. Wij mogen na den arbeid, reeds in 1873 aangevangen, wijzen op kerken als Tilburg, Raamsdonk en Breda. Op tal van plaatsen wordt buitendien nog gepredikt of gecatechiseerd en gecolporteed.

Dat is genade van onzen God.

Maar wat zijn deze onder zooveel. Hoe wacht nog menige plaats op geregelde bevoeding, die dan naar ons inzicht onder Gods zegen spoedig eene Kerk zou kunnen zijn! Vertraagt niet al te zeer, door gebrek aan krachten, de arbeid te

Roosendaal, Eindhoven, Roermond en Maastrecht?

De oude schuld is nog niet afgedaan.

Kerkeraiden Broeders en Zusters! Mogen wij als de priester en de leviet wel eigen volkigenen voorbijgaan, tot een barmhartige Samaritaan? hulpe biedt? Mogen de Kerken van Nederland deze oude schuld laten openstaan, omdat toch de Heidenzending wordt aangevat?

Nee, ondankbaar zijn wij niet! want wij worden getuigd, door Kerken, door Broeders en Zusters en door vereenigingen buiten onze Provincien N.B. en L.

Maar wat wij wenschen is, dat Nederland verstaet, dat zijn oude schuld in geestelijk opzicht legens de beide Zuidelijke provincien nog niet is vereffend.

Laat ons toe deze uitspraak door bewijst te staven. Dit jaar b. v. ontvingen wij aan giften van Geref. Kerken f 99 85 (dat is f 77 88 minder dan in 1902/3). Aan giften van Particulieren f 286 17½ (dat is f 91 28½ minder dan 't vorig jaar). Aan collecten van Geref. Kerken buiten N. Br. f 350 23 (d. i. 235 28½ minder dan 't vorige jaar).

Das ruim f 400 — minder in één jaar tijds. En toch, onder arbeid was vermeerderd; de nood ernstiger op de con-cientie gebonden. Moeten wij den arbeid staken? Als er niet meer hulp komt, zeker reker!

Broeders! mag N. Brab. en Limb. geestelijk zieltogend en dorstend naar een dronk van de wateren des Evangelies blijven smachten?

Wij onze Heiland dat 766? Zoo Hij goedkeurend u toeknikken, als gij uwe hand er van terug houdt?

Wij leggen die vraag voor Nederlands kerken neer!

Niet zoozeer gericht aan de 200, die ons niet afwijzen; maar er zijn immers in ons vaderland 656 kerken met 527 Dienaren des Woords.

Gevoelt de groote meerderheid der Kerken, waaronder ook aan de grootste zij, niets van de verantwoordelijkheid voor deren arbeid, of van het onmisbaar van hun steun? Of staat het, zoodaen ons onze groote mannen gezegd heeft: „ware die persoon in Japan of Cochinchina geweest, gij zoudt geld voor de Zending hebben „gegeven om dien man te laten bekeren en „doopen“.

Helben wij voor den landgenoot niet een open hart en hand?

O! dat kunnen wij en willen wij nog niet gelooven, Immers Brabant's en Limburg's zijn Uw naasten in dubbelen zin, Nederlandsche Kerken en Christenen!

Ook de Kerken van Brabant onttrekken zich niet aan den arbeid in de veste; maar moet wat nabij is, onafgedaan blijven? Met een diepe zucht vragen wij: Wanneer zullen wij ook anderen kunnen helpen?

Een hulpehoofde Provincie zijn wij. Wij erkennen het ootmoedig.

Moge de Heere U doen verstaan, dat wij niet onder reden de noodklok luiden en bij U komen bedelen, — als gij het zoo noemen „unt.“

Wij daarom op biggand geperforeerd gedeelte doorhalen wat vorm van hulpe U de minst verkiezelijke schijnt, en ons dat dit stuk toezenden.

Onze oogen zijn op den Heere! Tot Hij ons arme Brabant en Limburg genadig zij. Tot wij als arme dienaren mogen helpen. Uwe oude schuld af te doen, Kerken van Nederland!

De Deput. voor Inw. Zend. en Bijbelcolp. in N. Brab. en Limb.

Da. W. BOSCH, Almkerk, Praterie.
Da. J. M. MULDER, 's Bosch, Assessor.
A. C. VAN DRIMMELEN, Klundert, Penningmeester.
W. N. DE LEEUW, Almkerk.
H. SCHREUDERS, Veen.
Da. J. VAN HAEKINGEN, Genders, Secundi.
Da. A. P. LANTING, Andel.
Dr. J. C. DE MOOR, Breda.
Da. L. G. GORIS, Zevenbergen, Scriba.

November 1904.

Buitenland.

Duitsland Kerkelijke belasting.

In Duitsland, althans in Pruisen, worden de kosten voor den eeredienst van de Evangelische landskerk, gevonden door middel van het heffen eener belasting, welke door de Overheid geïnd wordt. Van overblijfswege wordt bepaald, dat men zooveel of zooveel procent op zijn staatsbelasting zal betalen voor de kerkelijke huishouding. Dit is wel geen ideale toestand, maar men kan in een land, waar het vrijheidsbeginsel nog zoo weinig wortel heeft geschoten, daarmede vrede hebben, indien de kerkelijke belasting opgelegd wordt aan menschen, die tot de Evangelische landskerk willen behooren. Doch op voorstel van de algemeene Synode der Pruisische landskerk wil men nu ook hén dwingen om de kerkelijke belasting te betalen, die uitdrukkelijk verklaard hebben, niet tot de Pruisische landskerk te willen behooren, maar aan de Gereformeerde of Lutherse kerk te willen getrouw blijven. Hier komen de laatste tegen op, en met reden. Nu brengt men wel in het midden, dat Lutherse, die niet van de Unie gediend zijn, en Geref. meermalen, die evenmin van de Unie willen weten, de Evangelische belastingen zijn toegedaan, en daarom belastingplichtig zijn. Doch deze rede neering kan men alleen volhouden, wanneer men aanneemt, dat de aanhangers van de Unie, de Gereformeerden en de Lutherse, die hunne belastingen wenschen te handhaven, drie variëteit zijn van dezelfde soort. De soort is de zaak tingschuldig en dus moeten allen, die daartoe behooren, ook belasting betalen.

Het spreekt wel van zelf, dat de Lutherse en Gereformeerden hier tegen protesteerden. Of het veel helpen zal, betwijfelen wij.

Frankrijk. Verzet tegen de plannen van Combes.

De beide provinciale Synoden der Lutherse kerk in Frankrijk hebben zich over het voorstel van den minister Combes om tot scheiding van kerk en staat te geraken, waarbij de kerken geen vrijheid krijgen, maar wel beroofd worden van de staatssteuningen voor hunne leeraars, in een orgaanstijf uitgesproken. Of dit baten zal, betwijfelen wij. Door beide synoden werd ook nog uitgesproken, dat het wenschelijk is dat alle Protestantische kerken in Frankrijk een soort van confederatie sluiten ter verdediging van gemeenschappelijke belangen. Doch over deze zaak kan alleen de Generale Synode beslissen.

De geheele protestantsche pers in Frankrijk sprak hare diepe smart uit over Combes' voorstel tot scheiding van kerk en staat. Een blad schrijft, dat het een ontwerp is voor een burgeroorlog, terwijl een ander beweert: „Combes heeft met één penneestreek de geheele historische organisatie van het Fransche protestantisme der 16 eeuw vernietigt.“ Wij voor ons zijn er

van overtuigd, dat deze organisatie reeds te voren door de Fransche Gereformeerden prijsgegeven was. Wie weet, of zij nu, door de ervaringen die zij opgedaan hebben van de Fransche revolutionairen, niet genezen worden van hunne sympathieën voor de revolutionairen, die evenmin hunne kerken als die van Rome ontzien.

Het is opmerkelijk, dat de minister van eeredienst voor dit jaar in de Kamer van afgevaardigden het budget van eeredienst nog er door heeft weten te halen. In elk geval beteekent dit uitsiel van executie. Genoemde minister wees er de volksvertegenwoordiging op, dat volgens de wet geen predikant kon aangesteld worden, die geen staatsexamen aan eene Fransche faculteit gedaan heeft, en daar de scheiding van kerk en staat nog geen voldoende feit was, werden de geiden voor de kerken weder toegestaan met 383 tegen 239 stemmen.

Noord-Amerika. Toenemende onkerkelijkheid.

Een dagbladschrijver te New-York heeft in The Standard, een Baptistisch orgaan, een statistiek geplaatst, waaruit blijkt, dat in twee van de vijf wijken der stad de Protestantische kerken in het laatste jaar terrein verloren hebben. In een toespraak verklaarde een leeraar, dat hij in New-York een square kende, waar in 1300 personen woenen, die vroeger tot de een of andere kerk hadden behoord, doch tegenwoordig geen kerk meer bezochten.

Deze treurige staat van zaken, zoo zegt The Standard, wordt niet alleen in New-York gevonden, maar leeraars uit verschillende deelen ders lands klagen over gelijke toestanden. Er is tegenwoordig weinig openbaring van geestelijk leven; daarbij komt dat velen met de kerk breken. In bijna iedere stadgemeente worden er aangeetroffen, die in vroeger jaren op een of andere wijze met de kerk verbonden waren en thans in vervreemding van de kerk daar henen leven.

The Standard besluit haar artikel met de woorden:

„De cijfers medegedeeld in de jaarlijksche rapporten van onze gemeenten als „geroeyerd“, geven maar een deel aan van het werkelijk verlies. Bijna iedere kerk heeft namen van personen op haar lidmatenlijst, waaraan zij weinig of niet heeft. Het wordt algemeen toegestemd, dat nauwelijks de helft der leden eener gemeente in het kerkelijk leven meeleven en mee werken. Vele leden onzer gemeenten dragen tot den arbeid in Gods koninkrijk niets bij in arbeid, geld of gebed, en geven hoegenaamd geen bewijs van belangstelling in godsdienstige aangelegenheden.

De Wachter voegt hier aan toe:

„Wat ons hier van New-York wordt meegedeeld doet onwillkeurig vragen naar de oorzaken. De algemeene oorzaak is natuurlijk wel gelegen in de afkeerigheid en soms vijandschap, die bij den zondaar tegen het koninkrijk Gods wordt aangeetroffen, en den daarmee gepaard gaanden dorst naar de tijdelijke goederen. In dagen van voorspoed ontwikkelt zich de neiging tot materialisme bij den mensch het sterkt.

Maar er zijn ook bijzondere oorzaken. Een daarvan moet ongetwijfeld gezocht worden in vereenigingen, societies en clubs, geheime en opene. Dit lidmatenschap kost tijd en geld, en voor kerk en godsdienst blijft ten slotte plaats noch genegenheid over.

En nu moge het waar zijn, dat in vele onzer kringen zoo treurige toestanden niet heerschen, maar te ontkennen valt niet, dat bij menigeen de tegenwoordig algemeen heerscheende welvaart en voorspoed niet nader tot God brengt, maar van den Heere afleidt.“

Gemengd nieuws.

Niet ver van Hiram, in den Staat Ohio der Vereenigde Staten van N. Amerika, bestaat eene bloeiende Kolonie van Mennonieten of Doopgezinden. Zij willen hunne kinderen niet naar de Openbare School zenden, omdat daar geleerd wordt dat de aarde rond is! Er is nu van staatswege eene vervolging ingesteld, daar er in de Vereenigde Staten leerecht is en de wet dus eischt dat de kinderen onderwezen worden. Zij hebben echter te kennen gegeven, dat ze hun land liever willen verkoopen en wegtrekken, dan mochte hebben. Men zou vragen: waarom stichten die menschen niet een bijzondere school voor hunne kinderen? Zouden zij soms het martelaarschap zoeken.

Kolonistie door Joden. Israël Zangwill, door sommigen voorgesteld als de opvolger van Dr. Herzl in de Zionisten-beweging, is naar Amerika gegaan om rijke Joden voor het plan te winnen, om in Britisch Oost Afrika een Zionisten-Kolonie te stichten. Vroeger hebben we reeds meegedeeld dat dit plan besproken is geworden op het congres te Basel gehouden, wij de Engelsche Regering een uitgetrekt gebied van het Nandi Plateau, Uganda, voor dit doel beschikbaar heeft gesteld.

Over het algemeen laten de foodsche bladen in dit land-oost niet gunstig uit over de kolonistie in Oost-Afrika. The American Hebrew van New York zegt: „Wij betwijfelen zeer dat de Zionisten Mr. Zangwill's nieuwe definitie van Zionisme zullen ontdoekken.“ The American Israelite van Cincinnati geeft hare beschouwing in de volgende bewoordingen: Zangwill zal het wel klaar krijgen om eenig geld te verzamelen; er is nog nooit zoo'n dwaas plan ontworpen of een gladder spreker heeft menschen kunnen vinden om het te steunen. Het lijkt echter: geen tijd, of al dit geld wordt omni verspreid, en was dit nog maar alles, dan was het verlies niet erg. Maar groter gevaar schuilt hierin, dat wanneer een aanzienlijk aan al menschen naar Uganda worden gezonden, het niet lang duren zal of door ziekte en gebrek zullen de geleiden op schrikbarende wijze worden uitgedund, tenzij het hun gelukt om aanmerkelijke hulp van buiten te ontvangen.“

The Jewish Chronicle van Londen beschouwt de zaak heel wat gunstiger. Dit blad gaf onlangs de verklaring van Sir Harry Johnston, vroeger gouverneur van Britisch Oost Afrika, waarin wordt meegedeeld dat het land aan de Zionisten aangeboden, alteszins begerlijk is. Het is voor Europeanen neigens ongecond, en daarbij vruchtbaar. De Zionisten zullen verlang een commissie van onderzoek uitzenden, en het zal van haar rapport veel afhangen of er van de voorgenoemde kolonistie iets komt en hoe groote afmetingen zij zal aannemen.

WINKEL.

Door Kinderen.

KERSTFEEST.

Hosanna! Vredeskonink,
Die vreugde geeft voor smart,
Die ruste schenkt aan 't hart,
Ja maakt het tot Uw woning.

Dat Uwer liefde stralen
Ons wekken tot Uw feest;
Als boden van Uw Geest,
In huis en harte dalen.

Hosanna! Tot bevrijding,
Van zonde en sondeband,
Strekt vriendlijk Gij de hand?
O heugelijke tijding!

Vermeer in ons 't verlangen
Naar Uwe komst, o Heer,
Dat we U met lof en eer
En blijden dank ontvangen.

Hosanna! U te leven
Dat zij ons paalingsklank;
Ons hoogste lofgezing,
Ons gansich aan U te geven.

Vernieuw Gij ons gemoed,
Maak Gij ons los van de aarde,
Wat toch heeft hooger waarde
Dan 't heil in Jezus bloed?

Hosanna! leer ons strijden,
Verwinnen door Uw kracht
Der zonde boose macht;
Dat we U ons leven wijden.

Hosanna! Wil ons flonken,
O eeuwige Morgenster,
Thans opgegaan van ver,
Die nimmer zal verdonken

Hosanna! Al die smachten
In woestijn en zand
Door zonnegloed verbrand,
Vernieuw, o Heer, hun krachten.

Hosanna! Hoor ons bidden:
Ontfermte Uw naam,
U wacht Uw volk te zaam,
Kom Heiland in hun midden!

Hosanna! Onze Koning
Is 't Kind van Bethlehem,
Wij volgen op Zijn stem,
Ons hart zij Hem ter woning.

Wit Heiland ons verbinden,
Uit goedheid zonder peil,
Aan U ten ewig heil;
Die U verwacht zal 't vinden.

(Gevolgd)

Wie trouw het Woord des Heeren onder-
zoekt, die zal opmerken dat het telkens iets
nieuws geeft, dat het is als een boom, die
altijd weder nieuwe en heerlijke vruchten draagt.

Zoo gaat het ook als wij overdenken het
heerlijk feest, dat verrat is in de woorden door
een engel tot de herders bij Bethlehem eens
gesproken: U is heden de Zaligmaker geboren.
Althans ik dacht daaraan, nu ik bijna voor de
vijf en twintigste maal — en een vierde eeuw
is toch een lange tijd — over het Kerstfeest
spreek, tot hen die nu jong zijn. Misschien ook
nog wel tot enkelen, die vóór twintig jaren en
meer kinderen waren en nu groot zijn.

Want tot die allen komt dezelfde goede
boodschap; en wederom, al hebben we er vaak
van gehoord en over gesproken, altijd weer
nieuwe, heerlijke dingen verkondigt ons dat
Kerst dat Christenfeest.

Dat zijn niet allerleest of allermeest de ge-
schichten en het goede voor dit leven, waarmede
het Kerstfeest er velen verblijdt. Zeker is dit
niet te verachten, maar als we op Kerstfeest
geen betere vreugd kennen, is het eigenlijk voor
ons geen feestdag of althans een geheel gelijk aan
meer dagen van genoegen. Nee, onze vreugde
op de dagen die ons herinneren dat ons een
Heiland is geboren, moeten zijn dagen van
vreugd in en door Hem.

Wij allen, jong of oud, zijn zondaren voor
God en hebben niets om te roemen of om in
te hopen. De Schrift zegt ons, dat de geheele
wereld voor God verdienende is, d. w. z. dat
zij schuldig, veroordeelenswaardig is. Dat nu is
schrikkelijk, en te meer wij we onmachtig zijn
om het te veranderen. We kunnen wel zondigen,
maar de zonde wegnemen kunnen we niet.

Om dat te doen moest de Heere Christus
komen en moest alles aan Hem geschieden wat
de profeten hebben gesproken. Dit nu is ge-
beurd. En zoo is de komst van Christus, Gods
Zoon, als mensch op aarde, het middel om den
mensch, die een vijand Gods was geworden,
weer met Hem te verzoenen, om een ewige
verlossing aan te brengen van zonde en dood;
om zooveel als dien Heiland aannemen, de
macht te geven kinderen Gods te worden, die
in den naam van Christus gelooven.

Zoo wordt het ons klaar wat heerlijkheid en
rijkdom van Gods liefde en genade ons de Kerst-
dagen verkondigen.

Zij zeggen ons, dat in de duisternis het licht
is verschenen, dat in een wereld waar de dood
heerscht, het leven is geopenbaard; dat er voor
de schuldigen vrijspraak, voor verlorenen be-
houdenis is te vinden. En dat al door het
Kindken van Bethlehem, 'twelk nederlag in
de kribbe.

Als we dat bedenken, dan worden de ko-
mende dagen ons eerst heerlijk. Dan zien we,
hoe zonder onzen Heiland, alles zou verloren
zijn geweest; maar met Hem ook alles kan
herwonnen worden, wat door de zonde en den
duivel is geroofd. Maar dat te weten alleen, is
niet genoeg. We moeten ook deel hebben aan
Christus, in Hem zijn, en zoo mede erfgarenen
van Zijn ewig koninkrijk.

Dit mogen alle jeugdige vrienden bedenken,
en de Heere God geve ons Kerstdagen, die
ons wele bijlidschap brengen, die „grootte
blijdschap, die al den volke wezen zal“, gelijk eens
de engel getuigde, groote blijdschap van wege
de groote daden des Heeren, die Zijn Zoon
zond in de wereld, omdat zij door Hem zou
behouden worden.

HOOGENDIJK.

INGEZONDEN STUKKEN.
(Buiten verantwoordelijkheid van de Redactie).

VREDE OP AARDE!

Naar vrede dorst ons harte,
Naar rust en zaligheid,
Naar 't einde van den strijd,
De moei, de zorg, de smarte,
Waar men al de dagen, —
Zoo rijk aan onweerslagen,
Aan rampen en aan plagen —
Des korten levens sijlt!

Naar vrede dorst het harte,
En krijg is 't van rondom,
Ja, slechts één krijsgeridrom:
De blanken en de zwarten,
De wilden en beschaafden,
De onnoelen en begaafden,
De vrijen en geslaafden, . . .
Den ganschen aardbol om!

't Is krijg aan alle zijden,
Nu lichter, dan meer zwaar,
Bedeft of openbaar,
En immer doet hij lijden!
Een kampen van belangen,
Een worstelen om de rangen,
Waar allen naar verlangen,
Als vond 't geluk zich daar